

SZCZEGÓŁOWE SPECYFIKACJE TECHNICZNE

D-07.01.01

OZNAKOWANIE POZIOME

I. WSTĘP.

1.1. Przedmiot SST.

Przedmiotem niniejszej specyfikacji technicznej są wymagania techniczne dotyczące wykonania i odbioru robót związanych z odnową oznakowania poziomego na drogach krajowych administrowanych przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Bydgoszczy

1.2. Zakres stosowania SST

Szczegółowa specyfikacja techniczna jest stosowana jako dokument przetargowy i kontraktowy przy zleceniu i realizacji robót wymienionych w p. 1.1

1.3. Zakres robót objętych SST.

Ustalenia zawarte w niniejszej SST dotyczą zasad prowadzenia robót związanych z wykonaniem oznakowania poziomego jezdni.

Zakres wykonania obejmuje oznakowanie poziome cienkowarstwowe odblaskowe.

Szczegóły dotyczące rozmieszczenia poszczególnych rodzajów linii zawiera „Plan oznakowania” znajdujący się w poszczególnych Rejonach.

1.4. Określenia podstawowe.

- 1.4.1. Oznakowanie poziome - znaki drogowe poziome, umieszczane na nawierzchni w postaci linii ciągłych lub przerywanych, pojedynczych lub podwójnych, strzałek, napisów, symboli oraz innych linii związanych z oznaczeniem określonych miejsc na tej nawierzchni.
- 1.4.2. Znaki podłużne - linie równoległe do osi jezdni lub odchylone od niej pod niewielkim kątem, występujące jako linie segregacyjne lub krawędziowe, przerywane lub ciągłe.
- 1.4.3. Strzałki - znaki poziome na nawierzchni, występujące jako strzałki kierunkowe służące do wskazania dowolnego kierunku jazdy oraz strzałki prowadzące, które uprzedzają o konieczności opuszczenia pasa, na którym się znajdują.
- 1.4.4. Znaki poprzeczne - znaki wyznaczają miejsca przeznaczone do ruchu pieszych i rowerzystów w poprzek jezdni oraz miejsca zatrzymywania pojazdów.
- 1.4.5. Znaki uzupełniające - znaki w postaci symboli napisów, linii przystankowych oraz inne określające szczegółowe miejsca na nawierzchni.
- 1.4.6. Materiały do znakowania cienkowarstwowego – farby nakładane warstwą grubości od 0,3mm do 0,8mm.
- 1.4.7. Materiały do znakowania grubowarstwowego – materiały nakładane warstwą grubości od 0,9mm do 5mm. Należą do nich chemoutwardzalne masy stosowane na zimno oraz masy termoplastyczne.
- 1.4.8. Kulki szklane – materiał do posypywania lub narzucania pod ciśnieniem na oznakowanie wykonane materiałami w stanie ciekłym, w celu uzyskania widzialności oznakowania w nocy.
- 1.4.9. Pozostałe określenia - są zgodne z obowiązującymi, odpowiednimi polskimi przepisami definicjami podanymi w ST D- 00.00.00 "Przepisy ogólne".

1.5. Ogólne wymagania dotyczące robót.

Wykonawca jest odpowiedzialny za jakość wykonywanych robót oraz za ich zgodność z dokumentacją projektową, SST oraz poleceniami Inżyniera .

Ogólne wymagania dot. robót podano w SST D-00.00.00 "Wymagania ogólne"

1. MATERIAŁY.

1.1. Ogólne wymagania dotyczące materiałów

Ogólne wymagania dotyczące materiałów, ich pozyskiwania i składowania podano w SST D-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 2.

1.2. Dokument dopuszczający do stosowania materiałów

Każdy materiał używany przez Wykonawcę do poziomego znakowania dróg musi posiadać aprobatę techniczną.

1.3. Badanie materiałów, których jakość budzi wątpliwość.

Wykonawca powinien przeprowadzić dodatkowe badania tych materiałów, które budzą wątpliwości jego lub Inżyniera, co do jakości, w celu stwierdzenia czy odpowiadają one wymaganiom określonym w punkcie 2.

1.4. Oznakowanie opakowań

Wykonawca powinien żądać od producenta, aby oznakowanie opakowań materiałów do poziomego znakowania dróg było wykonane zgodnie z PN-O-79252, a ponadto aby na każdym opakowaniu był umieszczony trwały napis zawierający:

- nazwę producenta i materiału do znakowania dróg,
- masę brutto i netto,
- numer partii i datę produkcji,
- informację o szkodliwości i klasie zagrożenia pożarowego,
- ewentualne wskazówki dla użytkowników.

1.5. Przepisy określające wymagania dla materiałów

Podstawowe wymagania dotyczące materiałów podano w punkcie 2.6, a szczegółowe wymagania określone są w „Warunkach Technicznych POD-97”.

1.6. Wymagania wobec materiałów do poziomego znakowania dróg

1.6.1. Materiały do znakowania cienkowarstwowego

Materiałami do znakowania cienkowarstwowego powinny być farby nakładane warstwą grubości od 0,3mm do 0,8mm (na mokro). Powinny być nimi ciekłe produkty zawierające ciała stałe rozproszone w organicznym rozpuszczalniku lub wodzie, które mogą występować w układach jedno- lub wieloskładnikowych.

Podczas nakładania farb, do znakowania cienkowarstwowego, na powierzchnię pędzlem, wałkiem lub przez natrysk, powinny one tworzyć warstwę kohezyjną w procesie odparowania i/lub w procesie chemicznym.

1.6.2. Zawartość składników lotnych w materiałach do znakowania cienkowarstwowego

Zawartość składników lotnych (rozpuszczalników organicznych) nie powinna przekraczać w materiałach do znakowania cienkowarstwowego 30% (m/m).

Nie dopuszcza się stosowania materiałów zawierających rozpuszczalnik aromatyczny (jak np. toluen, ksylen) w ilości większej niż 10%. Nie dopuszcza się stosowania materiałów zawierających benzen i rozpuszczalniki chlorowane.

1.6.3. Kulki szklane

Materiały w postaci kulek szklanych refleksyjnych do posypywania lub narzucania pod ciśnieniem na materiały do oznakowania powinny zapewniać widzialność w nocy poprzez odbicie powrotne w kierunku pojazdu wiązki światła wysyłanej przez reflektory pojazdu.

Kulki szklane powinny charakteryzować się współczynnikiem załamania powyżej 1,5, wykazywać odporność na wodę i zawierać nie więcej niż 20% kulek z defektami.

Kulki szklane hydrofobizowane powinny ponadto wykazywać stopień hydrofobizacji co najmniej 80%.

Właściwości kulek szklanych określa aprobatą techniczną, odpowiadającą wymaganiom POD-97.

1.6.4. Wymagania wobec materiałów ze względu na ochronę warunków pracy i środowiska

Materiały stosowane do znakowania nawierzchni nie powinny zawierać substancji zagrażających zdrowiu ludzi i powodujących skażenie środowiska.

1.7. Przechowywanie i składowanie materiałów

Materiały do znakowania cienko- i grubowarstwowego nawierzchni powinny zachować stałość swoich właściwości chemicznych i fizykochemicznych przez okres co najmniej 6 miesięcy składowania w warunkach określonych przez producenta.

Materiały do poziomego znakowania dróg należy przechowywać w magazynach odpowiadających zaleceniom producenta, zwłaszcza zabezpieczających je od napromieniowania słonecznego, opadów i w temperaturze dla:

- farb rozpuszczalnikowych od 0° do 25°C,
- pozostałych materiałów – poniżej 40°C.

3. SPRZĘT.

3.1. Ogólne wymagania dotyczące sprzętu

Ogólne wymagania dotyczące sprzętu podano w SST D-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt3.

1.2. Sprzęt do wykonania oznakowania poziomego

Wykonawca przystępujący do wykonania oznakowania poziomego, w zależności od zakresu robót, powinien wykazać się możliwością korzystania z następującego sprzętu, zaakceptowanego przez Inżyniera:

- szczotek mechanicznych (zaleca się stosowanie szczotek wyposażonych w urządzenie odpylające),
- szczotek ręcznych,
- frezarek,
- sprężarek,
- malowarek,
- sprzętu do badań określonych w SST.

4. TRANSPORT.

4.1. Ogólne wymagania dotyczące transportu.

Ogólne wymagania dotyczące transportu podano w SST D-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 4.

4.2. Przewóz materiałów do poziomego znakowania dróg

Materiały do poziomego znakowania dróg, należy przewozić w pojemnikach zapewniających szczelność, bezpieczny transport i zachowanie wymaganych właściwości materiałów. Pojemniki powinny być oznakowane zgodnie z normą PN-O-79252.

Materiały do znakowania poziomego dróg należy przewozić krytymi środkami transportowymi, chroniąc opakowania przed uszkodzeniem mechanicznym zgodnie z PN-C-81400.(1) oraz zgodnie z prawem przewozowym.

5. WYKONANIE ROBÓT.

5. 1. Ogólne zasady wykonania robót.

Ogólne zasady wykonania robót podano w SST D-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 5.

5.2. Warunki atmosferyczne

W czasie wykonywania oznakowania temperatura nawierzchni i powietrza powinna wynosić co najmniej 5°C, a wilgotność względna powietrza powinna być zgodna z zaleceniami producenta lub wynosić co najwyżej 85%.

5.3. Jednorodność nawierzchni znakowanej

Poprawność wykonania znakowania wymaga jednorodności nawierzchni znakowanej.

5.4. Przygotowanie podłoża do wykonania znakowania

Przed wykonaniem znakowania poziomego należy oczyścić powierzchnię nawierzchni malowanej z pyłu, kurzu, piasku, smarów, olejów i innych zanieczyszczeń, przy użyciu sprzętu wymienionego w SST i zaakceptowanego przez Inżyniera.

Powierzchnia nawierzchni przygotowana do wykonania oznakowania poziomego musi być czysta i sucha.

5.5. Przedznakowanie

W celu dokładnego wykonania poziomego oznakowania drogi, można wykonać przedznakowanie, stosując się do ustaleń zawartych w dokumentacji projektowej, „Instrukcji o znakach drogowych poziomych”, SST i wskazaniach Inżyniera.

Do wykonania przedznakowania stosować nietrwałą farbę, np. farbę silnie rozcieńczoną rozpuszczalnikiem. Zaleca się wykonywanie przedznakowania w postaci cienkich linii lub kropek. Początek i koniec znakowania należy zaznaczyć małą kreską poprzeczną.

5.6. Wykonanie znakowania drogi

5.6.1. Dostarczenie materiałów i spełnienie zaleceń producenta materiałów

Materiały do znakowania drogi, spełniające wymagania podane w punkcie 2, powinny być dostarczone w oryginalnych opakowaniach handlowych i stosowane zgodnie z zaleceniami SST, producenta oraz wymaganiami znajdującymi się w aprobacie technicznej.

5.6.2. Wykonanie znakowania drogi materiałami cienkowarstwowymi.

Wykonanie znakowania powinno być zgodne z zaleceniami producenta materiałów, a w przypadku ich braku lub niepełnych danych – zgodne z poniższymi wskazaniem.

Farbę do znakowania cienkowarstwowego po otwarciu opakowania należy wymieszać w czasie od 2 do 4 min. do uzyskania pełnej jednorodności. Przed lub w czasie napełniania zbiornika malowarki zaleca się przecedzić farbę przez sito 0,6mm. Nie wolno stosować do malowania mechanicznego farby, w której osad na dnie opakowania nie daje się całkowicie wymieszać lub na jej powierzchni znajduje się kożuch.

Farbę należy nakładać równomierną warstwą o grubości ustalonej w SST, zachowując wymiary i ostrość krawędzi. Grubość nanoszonej warstwy zaleca się kontrolować przy pomocy grzebienia pomiarowego na płycie szklanej lub metalowej podkładanej na drodze malowarki. Ilość farby zużyta w czasie prac, określona przez średnie zużycie na metr kwadratowy nie może się różnić od ilości ustalonej, więcej niż 20%.

Wszystkie większe prace powinny być wykonane przy użyciu samojezdnych malowarek z automatycznym podziałem linii i posypywaniem kulkami szklanymi z ew. materiałem uszorstniającym. W przypadku mniejszych prac, wielkość, wydajność i jakość sprzętu należy dostosować do zakresu i rozmiaru prac.

Decyzję dotyczącą rodzaju sprzętu i sposobu wykonania znakowania podejmuje Inżynier na wniosek Wykonawcy

6. KONTROLA JAKOŚCI ROBÓT.

6.1. Ogólne zasady kontroli jakości robót

Ogólne zasady kontroli jakości robót podano w SST D-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 6.

6.3. Badanie przygotowania podłoża i przedznakowania

Powierzchnia jezdni przed wykonaniem znakowania poziomego musi być całkowicie czysta i sucha.

Przedznakowanie powinno być wykonane zgodnie z wymaganiami punktu 5.5.

6.3. Badania wykonania oznakowania poziomego.

6.3.1. Wymagania wobec oznakowania poziomego

6.3.1.1. Widzialność w dzień

Widzialność oznakowania w dzień jest określona współczynnikiem luminacji β i barwą oznakowania wyrażoną współrzędnymi chromatycznymi.

Barwa oznakowania powinna być określona wg PN-EN 1436:2000 przez współrzędne chromatyczności x i y , które dla suchego oznakowania powinny leżeć w obszarze zdefiniowanym przez cztery punkty narożne podane w tablicy 1.

Pomiar współczynnika luminacji β może być zastąpiony pomiarem współczynnika luminacji w świetle rozproszonym Qd, wg PN-EN 1436:2000 lub wg POD-97 i POD-2006.

Do określenia odbicia światła dziennego lub odbicia oświetlenia drogi od oznakowania stosuje się współczynnik luminancji w świetle rozproszonym Qd.

Tablica 1. Punkty narożne obszarów chromatyczności oznakowania dróg

Punkt narożny nr		1	2	3	4
Oznakowanie poziome białe	x	0,355	0,305	0,285	0,335
	y	0,355	0,305	0,325	0,375
Oznakowanie poziome żółte Y2	x	0,494	0,545	0,465	0,427
	y	0,427	0,454	0,534	0,483

6.3.1.2. Widzialność w nocy

Za miarę widzialności w nocy przyjęto powierzchniowy współczynnik odbłasku R_L , określany według PN-EN 1436:2000 z uwzględnieniem podziału na klasy PN-EN 1436:2018, IDT.

Tablica 2. Zbiorcze zestawienie wymagań dla oznakowania na drogach ekspresowych oraz na drogach o prędkości ≥ 100 km/h lub o natężeniu ruchu > 2500 pojazdów rzeczywistych na dobę na pas.

L.p.	Właściwość	Jednostka	Wymagania	Klasa
1	Współczynnik odbłasku R_L dla oznakowania nowego (w ciągu 14-30 dni po wykonaniu) w stanie suchym barwy białej	$\text{mcd m}^{-2}\text{l x}^{-1}$	≥ 250	R4/5
2	Współczynnik odbłasku R_L dla oznakowania nowego (w ciągu 14-30 dni po wykonaniu) w stanie suchym barwy żółtej tymczasowej	$\text{mcd m}^{-2}\text{l x}^{-1}$	≥ 150	R3
3	Współczynnik odbłasku R_L dla oznakowania suchego w okresie od 2 do 6 miesięcy po wykonaniu barwy białej	$\text{mcd m}^{-2}\text{l x}^{-1}$	≥ 200	R4
4	Współczynnik odbłasku R_L dla oznakowania suchego w okresie od 2 do 6 miesięcy po wykonaniu barwy żółtej tymczasowej	$\text{mcd m}^{-2}\text{l x}^{-1}$	≥ 100	R2
5	Współczynnik odbłasku R_L dla oznakowania suchego w okresie od 7 miesięcy po wykonaniu barwy białej	$\text{mcd m}^{-2}\text{l x}^{-1}$	≥ 150	R3
6	Współczynnik odbłasku R_L dla oznakowania suchego w okresie od 7 miesięcy po wykonaniu barwy żółtej tymczasowej	$\text{mcd m}^{-2}\text{l x}^{-1}$	≥ 100	R2
7	Współczynnik luminacji w świetle rozproszonym Qd dla oznakowania nowego (w ciągu 14-30 dni po wykonaniu) barwy białej na nawierzchni asfaltowej	$\text{mcd m}^{-2}\text{l x}^{-1}$	≥ 130	Q3
8	Współczynnik luminacji w świetle rozproszonym Qd dla oznakowania nowego (w ciągu 14-30 dni po wykonaniu) barwy żółtej	$\text{mcd m}^{-2}\text{l x}^{-1}$	≥ 100	Q2
9	Współczynnik luminacji w świetle rozproszonym Qd dla oznakowania eksploatowanego po 30 dniu od wykonania barwy białej na nawierzchni asfaltowej	$\text{mcd m}^{-2}\text{l x}^{-1}$	≥ 100	Q2
10	Współczynnik luminacji w świetle rozproszonym Qd dla oznakowania eksploatowanego po 30 dniu od wykonania barwy żółtej	$\text{mcd m}^{-2}\text{l x}^{-1}$	≥ 80	Q1

Tablica 3. Zbiorcze zestawienie wymagań dla oznakowania na pozostałych drogach.

L.p.	Właściwość	Jednostka	Wymagania	Klasa
1	Współczynnik odbłasku R_L dla oznakowania nowego (w ciągu 14-30 dni po wykonaniu) w stanie suchym barwy białej	$\text{mcd m}^{-2}\text{lx}^{-1}$	≥ 200	R4
2	Współczynnik odbłasku R_L dla oznakowania nowego (w ciągu 14-30 dni po wykonaniu) w stanie suchym barwy żółtej tymczasowej	$\text{mcd m}^{-2}\text{lx}^{-1}$	≥ 150	R3
3	Współczynnik odbłasku R_L dla oznakowania suchego w okresie od 1 do 6 miesięcy po wykonaniu barwy białej	$\text{mcd m}^{-2}\text{lx}^{-1}$	≥ 150	R3
4	Współczynnik odbłasku R_L dla oznakowania suchego w okresie od 2 do 6 miesięcy po wykonaniu barwy żółtej tymczasowej	$\text{mcd m}^{-2}\text{lx}^{-1}$	≥ 100	R2
5	Współczynnik odbłasku R_L dla oznakowania suchego w okresie od 7 miesięcy po wykonaniu barwy białej	$\text{mcd m}^{-2}\text{lx}^{-1}$	≥ 100	R2
6	Współczynnik odbłasku R_L dla oznakowania suchego w okresie od 7 miesięcy po wykonaniu barwy żółtej tymczasowej	$\text{mcd m}^{-2}\text{lx}^{-1}$	≥ 100	R2
7	Współczynnik luminacji w świetle rozproszonym Q_d dla oznakowania nowego (w ciągu 14-30 dni po wykonaniu) barwy białej na nawierzchni asfaltowej	$\text{mcd m}^{-2}\text{lx}^{-1}$	≥ 130	Q3
8	Współczynnik luminacji w świetle rozproszonym Q_d dla oznakowania nowego (w ciągu 14-30 dni po wykonaniu) barwy żółtej	$\text{mcd m}^{-2}\text{lx}^{-1}$	≥ 100	Q2
9	Współczynnik luminacji w świetle rozproszonym Q_d (alternatywnie β) dla oznakowania eksploatowanego po 30 dniu od wykonania barwy białej na nawierzchni asfaltowej	$\text{mcd m}^{-2}\text{lx}^{-1}$	≥ 100	Q2
10	Współczynnik luminacji w świetle rozproszonym Q_d dla oznakowania eksploatowanego po 30 dniu od wykonania barwy żółtej	$\text{mcd m}^{-2}\text{lx}^{-1}$	≥ 80	Q1

6.3.1.3. Szorstkość oznakowania

Miarą szorstkości znakowania jest wartość wskaźnika szorstkości SRT mierzona wahadłem angielskim, wg PN-EN 1436:2000 lub POD-97.

Wartość SRT symuluje warunki, w których pojazd wyposażony w typowe opony hamuje z blokadą kół przy prędkości 50 km/h na mokrej nawierzchni.

Wymaga się, aby wartość wskaźnika szorstkości SRT wynosiła na oznakowaniu, w ciągu całego okresu użytkowania, co najmniej 45 jednostek SRT (klasa S1).

6.3.1.4. Czas schnięcia oznakowania (wzgl. Czas przejeźdźności oznakowania)

Za czas schnięcia oznakowania przyjmuje się czas upływający między wykonaniem oznakowania a jego oddaniem do ruchu.

Czas schnięcia oznakowania nie powinien przekraczać czasu gwarantowanego przez producenta, z tym że nie może przekraczać 2 godzin.

6.3.1.5. Grubość oznakowania

Grubość oznakowania, t.j. podwyższenie ponad górną powierzchnię nawierzchni, powinna wynosić dla oznakowania cienkowarstwowego (grubość na mokro bez kulek szklanych), co najwyżej 800 μm .

6.3.2. Badania wykonania znakowania poziomego z materiału cienkowarstwowego

Wykonawca wykonując znakowanie poziome z materiału cienkowarstwowego przeprowadza przed rozpoczęciem każdej pracy oraz w czasie jej wykonywania, co najmniej raz dziennie, następujące badania:

a/ przed rozpoczęciem pracy:

- sprawdzenie oznakowania opakowań
- wizualną ocenę stanu materiału, w zakresie jego jednorodności i widocznych wad
- pomiar wilgotności względnej powietrza
- pomiar temperatury powietrza i nawierzchni
- badanie lepkości farby (cienkowarstwowej), wg POD-97

b/ w czasie wykonywania pracy:

- pomiar grubości warstwy oznakowania
- pomiar czasu schnięcia, wg POD-97
- wizualną ocenę równomierności rozłożenia kulek szklanych
- pomiar poziomych wymiarów oznakowania, na zgodność z dokumentacją projektową i załącznikiem nr 2 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury
- wizualną ocenę równomierności skropienia (rozłożenia materiału) na całej szerokości linii
- oznaczenia czasu przejeźdźności, wg POD 97.

Protokół z przeprowadzonych badań wraz z jedną próbką na blasze (300x250x0,8mm) Wykonawca powinien przechować do czasu upływu okresu gwarancji.

W przypadku wątpliwości dotyczących wykonania oznakowania poziomego, Inżynier może zlecić wykonanie badań:

- widzialności w dzień
- widzialności w nocy
- szorstkości

Odpowiadających wymaganiom podanym w punkcie 6.3.1 i wykonanych według metod określonych w „Warunkach technicznych POD-97”. Jeżeli wyniki tych badań wykażą wadliwość wykonanego oznakowania to koszt badań ponosi Wykonawca, w przeciwnym wypadku Zamawiający.

W przypadku konieczności wykonywania pomiarów na otwartych do ruchu odcinkach dróg o dopuszczalnej prędkości $\geq 100\text{km/h}$ należy ograniczyć je do linii krawędziowych zewnętrznych w przypadku wykonywania pomiarów aparatami ręcznymi, ze względu na bezpieczeństwo wykonujących pomiary.

Pomiary współczynnika odbłasku na liniach segregacyjnych i krawędziowych wewnętrznych, na otwartych do ruchu odcinkach dróg o dopuszczalnej prędkości $\geq 100\text{ km/h}$, a także na liniach podłużnych oznakowani z wygarbieniami, należy wykonywać przy użyciu mobilnego reflektometru zainstalowanego na samochodzie i wykonujących pomiary w ruchu.

W przypadku wykonywania pomiarów współczynnika odbłaskowości i współczynników luminacji aparatami ręcznymi częstotliwość pomiarów należy dostosować do długości badanego odcinka, zgodnie z tablicą 4. W każdym z mierzonych punktów należy wykonać po 5 odczytów współczynnika odbłasku i po 3 odczyty współczynników luminacji w odległości jeden od drugiego minimum 1m.

Tablica 4. Częstotliwość pomiarów współczynników odbłaskowości i luminacji aparatami ręcznymi

L.p.	Długość odcinka, km	Częstotliwość pomiarów, co najmniej	Minimalna ilość pomiarów
1	od 0 do 3	od 0,1 do 0,5 km	3-6
2	od 3 do 10	co 1 km	11
3	od 10 do 20	co 2 km	11
4	od 20 do 30	co 3 km	11
5	powyżej 30	co 4 km	>11

Wartość wskaźnika szorstkości zaleca się oznaczyć w 2-4 punktach oznakowania odcinka.

6.4. Tolerancje wymiarów oznakowania

6.4.1. Tolerancje nowo wykonanego oznakowania

Tolerancje nowo wykonanego oznakowania poziomego, zgodnego z „Planem oznakowania poziomego” lub załącznikiem nr 2 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 3 .07.2003r. powinny odpowiadać następującym warunkom:

- szerokość linii może różnić się od wymaganej o ± 5 mm
- długość linii nie powinna być mniejsza od wymaganej o 50 mm i nie większa niż 150 mm.
- dla linii przerywanych, długość cyklu składającego się z linii i przerwy nie może odbiegać od średniej liczonej z 10 kolejnych cykli o więcej niż ± 50 mm długości wymaganej.
- dla strzałek, liter i cyfr rozstaw punktów narożnikowych nie może mieć większej odchyłki od wymaganego wzoru niż ± 50 mm dla wymiaru długości i ± 20 mm dla wymiaru szerokości.

Przy wykonywaniu nowego oznakowania poziomego, spowodowanego zmianami organizacji ruchu, należy dokładnie usunąć zbędne stare oznakowanie.

7. ZASADY STOSOWANIA POTRĄCENÍ

Potrącenia nalicza się w/g wzoru:

$P_m = F \times K$ gdzie:

P_m - wysokość potrącenia

F - powierzchnia jaką reprezentuje próbka (pomiar);

K - cena kontraktowa $1m^2$;

7.1 Z tytułu zaniżonej ilości użytych materiałów

7.1.1. Potrącenia z tytułu zaniżonej ilości zużytych materiałów obliczane będą proporcjonalnie do powierzchni reprezentowanej przez próbkę.

7.1.3. Potrącenia za niewłaściwą ilość farby, termoplastu lub mas chemoutwardzalnych łącznie z mikrokulkami ustala się dla odchylenia od złożonej ilości powyżej 10%.

7.1.4. Potrącenia oblicza się wg. wzoru w p. 7

7.1.5. W przypadku próbek, w których stwierdzono odchylenia powyżej 10% od założonych ilości materiałów, zostaną naliczone potrącenia lub Wykonawca ponownie wykona te roboty przed odbiorem.

Załączane do Ksiąg Obmiaru codzienne wydruki z multimetru będą stanowiły dodatkową kontrolę ilości zużytej farby. W przypadku negatywnych wyników ważenia próbek reprezentujący dany odcinek drogi brane będą pod uwagę załączone wydruki z multimetru.

7.1.6 Za brak na drodze śladu po pobranej próbce - próbka ta będzie traktowana jak próbka z nieprawidłową ilością materiałów i zostaną naliczone potrącenia— zgodnie z p.7. bez możliwości ponownego wykonania oznakowania poziomego przed odbiorem.

7.2. Z tytułu nieprawidłowej geometrii oznakowania

7.2.1. Za przekroczenie tolerancji podanych w punkcie 6.4- będą naliczane potrącenia zgodnie z p. 7 lub Wykonawca ponownie wykona te roboty przed odbiorem.

7.3. Z tytułu zaniżonego współczynnika odbłasku- RL

7.3.1. Za przekroczenie tolerancji podanych w punkcie 6.3.1.2 - będą naliczane potrącenia zgodnie z p. 7 lub Wykonawca ponownie wykona te roboty przed odbiorem.

7.4. Z tytułu zaniżonego współczynnika bieli – β (alternatywnie Qd)

7.4.1. Za przekroczenie tolerancji podanych w p. 6.3.1.2. - będą naliczane potrącenia zgodnie z p. 7 lub Wykonawca ponownie wykona te roboty przed odbiorem.

7.5. Po dokonaniu oceny wizualnej w dzień

W wyniku w/w oceny w przypadku stwierdzenia nierównomiernego rozłożenia farby na całej szerokości linii, ubytków farby ,oraz pozostałych elementów Wykonawca wykona roboty poprawkowe przed odbiorem robót. Dotyczy to wszystkich elementów oznakowania poziomego.

7.6. Po dokonaniu oceny wizualnej w nocy

W wyniku w/w oceny wykonanego oznakowania poziomego , za nierównomierny lub brak odbłasku na całej szerokości linii Wykonawca wykona roboty poprawkowe przed odbiorem robót.

8. OBMIAR ROBÓT.

8.1. Ogólne zasady obmiaru robót

Ogólne zasady obmiaru robót podano w SST D-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt7.

8.2. Jednostka obmiarowa

Jednostką obmiarową oznakowania poziomego i usunięcia starego oznakowania jest m².

9. ODBIÓR ROBÓT.

9.1. Ogólne zasady odbioru robót

Ogólne zasady odbioru robót podano w SST D-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 8

Roboty uznaje się za wykonane zgodnie z SST i wymaganiami Inżyniera, jeżeli wszystkie pomiary i badania, z zachowaniem tolerancji, dały wyniki pozytywne.

9.2. Odbiór robót zanikających i ulegających zakryciu:

Odbiór robót zanikających i ulegających zakryciu, w zależności od przyjętego sposobu wykonania robót, może być dokonany po oczyszczeniu powierzchni nawierzchni i przedznakowaniu.

10. PODSTAWA PŁATNOŚCI

10.1. Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności

Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności podano w SST D-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 9.

10.2. Cena jednostki obmiarowej

Cena 1 m² wykonania robót obejmuje:

- prace pomiarowe, roboty przygotowawcze i oznakowanie robót,
- przygotowanie i dostarczenie materiałów,
- oczyszczenie podłoża (nawierzchni),
- przedznakowanie,
- naniesienie powłoki znaków na nawierzchnię drogi o kształtach i wymiarach zgodnych z „Planem oznakowania poziomego” lub załącznikiem nr 2 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 3.07.2003r.
- ochrona znaków przed zniszczeniem przez pojazdy w czasie prowadzenia robót,
- przeprowadzenie pomiarów i badań laboratoryjnych wymaganych w SST.

1. PRZEPISY ZWIĄZANE

1.1. Normy

1. PN-C-81400 Wyroby lakierowane. Pakowanie, przechowywanie i transport
2. PN-O-79252 Opakowania transportowe z zawartością. Znaki i znakowanie. Wymagania podstawowe.
3. PN-EN 1423:2000 Materiały do poziomego oznakowania dróg Materiały do posypywania. Kulki szklane, kruszywo przeciwpoślizgowe i ich mieszaniny)
4. PN-EN 1423:2001/A1:2005 Materiały do poziomego oznakowania dróg Materiały do posypywania. Kulki szklane, kruszywo przeciwpoślizgowe i ich mieszaniny (Zmiana A1)
5. PN-EN 1436:2000 Materiały do poziomego oznakowania dróg. Wymagania dotyczące poziomego oznakowania dróg
6. PN-EN 1436:2000/A1:2005 Materiały do poziomego oznakowania dróg. Wymagania dotyczące poziomego oznakowania dróg (Zmiana A1)
7. PN-EN 1871:2003 Materiały do poziomego oznakowania dróg. Właściwości fizyczne
8. PN-EN 13036-4:2004 (U) Drogi samochodowe i lotniskowe-Metody badań-Część 4: Metoda pomiaru oporów poślizgu/poślizgnięcia na powierzchni: próba wahadła

